

HOE MOET HET ?

WILDE KASTANJE OF PAARDE KASTANJE

door LEONARD A. SPRINGER.

Er is over dezen boom ook heel wat gepraat bij het bespreken der aan te nemen Nederlandsche benamingen op de lijst der Ned. Boschbouwvereniging.

De naam *wilde Kastanje* was voorgesteld af te raden, omdat deze verwarring doet ontstaan ten opzichte van den gewone (tamme of eetbare) Kastanje (*Castanea sativa*).

De oningewijde zou er uit kunnen afleiden dat de eerste de wilde vorm van den tweede zou zijn, terwijl zij niets met elkander gemeen hebben, dan dat de zaden oogenschijnlijk op elkander gelijken. Overigens hebben zij geen enkele overeenkomst.

De naam *paarde kastanje* is een vertaling van den ouden naam *Castanea Equina* Rai en van *Hippocastanum* Tournef *Hippocastanum vulgare* Gaert. of juist omgekeerd. Van waar komt de naam Wilde-Kastanje-boom? Wie zal dit uitmaken?

Vroeger noemde men hem Carstanje de Quina, een verbastering van den naam Cast. Equina. De boom is denkelijk pas in 't laatst van de 18e eeuw in tuinboeken veel genoemd, toen hij als sierboom bij de nieuwe opvatting in de tuinen en parken in algemeen gebruik kwam, doch ook vroeger o.a. in Gabbema's Friesche Lustgaarde. (1686).

Officieel vind ik hem aldus genoemd in een rapport over vernieuwingen in den Haarlemmer Hout in 1784, toen bij de zoogenaamde *achthoek* de oude Linden gerooid en vervangen werden door Carstanjes de Quina. De naam leeft nog voort in sommige kweekersbuurten, b.v. in Brabant en ik herinner mij nog uit mijn jeugd, dat men kortweg sprak van *Kina's* of *Quina's*.

De Duitschers noemen hem Rosskastanie (Ross in den geest van Pferd). De Engelschen spreken van Horse-chestnut. De Franschen echter noemen hem *Marronica d'Inde*, in tegenstelling van *Marronica* of *chataignier* voor den eetbaren kastanje (Marrons).

Wilde Kastanje is dus absoluut verkeerd en dus af te raden dezen naam te blijven behouden.

Sla ik de oude literatuur op dan vind ik in het werk van Dodonaeus en Cluisius uitgave 1644, de beide soorten onder één geslachtsnaam, d.w.z. beide onder den naam *Castaniën*. Men vindt daar op bl. 1275 : De Castanie-boomen zijner

tweederley. De eerste is de *Ghemeyne* Castanie-boom en de tweede heet de *Roscastanie*-boom. Zij zwijgen van Wilde Kastanje.

Van deze zegt het boek :

„Den anderen vremden Castanie-boom wordt *Castanea equina* gheheeten : dat is Peerden Castanien oft Roscastaniën”. Hier is dus weer geen sprake van Wilde Kastanje.

Slaan wij *Gabbema's* Friesche Lustgaarde van 1686 op, dan vinden wij onder het hoofd *Kastanienboom* o.a. dit : „De geslachten zijn twee : de Tamme en wilde of Gheemeene en Paarde of Roskastanje”. Hij beschouwt ze dus evenals *Dodonaeus* en *Clusius* aan elkander verwant vanwege de vruchten. In navolging van *Dodonaeus* en *Clusius* zegt hij ook dat de noten aan paarden gegeven worden, die dampig zijn of hoesten. Vandaar de naam Paarde Kastanje of *Castanea Equina*.

Eigenaardig is dat *Dodonaeus* en *Clusius* ook nog spreken van een grootvruchtigen vorm van den Gemeine Kastanje, die hier evenals in Frankrijk en bepaald in navolging daarvan *Marons* genoemd worden. Hier kan men dus spreken van het *wilde type*, thans *Castanea sativa*, en den verbeterden vorm *Castanea sativa* form. *macrocarpa*.

Het wilde type van *Castanea sativa* komt in ons land het meest voor ; het geeft kleine vruchten.

Bovendien zijn er nog tal van andere variëteiten die op het wilde type geënt worden. Wij moeten dus den naam Wilde Kastanje laten vervallen en terug gaan naar den ouden en beteren naam Paarde Kastanje.

Voor den boschbouw is de Paardekastanje van geen groot belang, daar het hout weinig waarde heeft. Het werd vroeger nog wel eens voor klompen gebruikt.

Daar hij echter veel schaduw verdraagt, kan hij als onder- of tusschenplanting dienst doen, vooral onder eiken, waar zijn vroege ontwikkeling het bosch opvroolijkt. Als slaghout is het veel gebruikt, doch de stoelen houden het niet lang uit, heeft ook weinig nut. De eetbare Kastanje daarentegen geeft hard hout, dat in de landen, waar hij thuis hoort, voor verschillende doeleinden gebruikt wordt, o.a. voor duigen van vaten, terwijl van de takken van slaghoutstoelen, hoe-pels gemaakt worden of voor staken in de wijngaarden dienen.